

**Anvisningar för delkurs inom
Psyko­terapeutiska teorier och metoder i PDT-HT20:**

Behandlingsmodeller för komplexa fall, 6 hp

PSTPPD PDT5

PTU20, HT -22

Undervisning fredag förmiddag, 9 - 12

Placering i utbildningen

Placering i utbildningen.

Psyko­terapeutiska teorier och metoder inom PDT styrs av en kursplan som är fastställd av styrelsen för Psykologiska institutionen och är giltig från och med höstterminen 2019 (se institutionens hemsida). Hela kursen består av Psykodynamisk diagnostik, Utvecklingspsykologi, Behandlingsmetod och teknik, Metoder och tillämpningar med specifika pdt-format samt Teorier och metoder vid komplexa fall. Delkursen Komplexa fall påbörjas termin fyra med fyra föreläsningar, men är huvudsakligen förlagd till termin fem.

Innehåll

Delkursen syftar till att ge de studerande en fördjupad förståelse för komplex och sammansatt psykisk problematik, såsom svår regression, psykotiskt fungerande, somatisering, suicidalitet och andra typer av inåt- och utåtagerande problematik. Kursen skall också förmedla en fördjupad förståelse för de ingående PDT-relaterade teoriernas och modellernas kliniska tillämpning vid dessa komplexa tillstånd.

Undervisningen sker i form av föreläsningar med diskussioner.

Under termin fyra studeras samtida kleinianska teorier och terapimetoder. Termin fem ägnas åt psyko­terapeutiskt arbete med patienter med komplex problematik, såsom trauma, psykos, komorbida personlighetssyndrom, utåtagerande och undandragande beteende.

Lärandemål

Den studerande ska efter avslutad delkurs ha uppnått:

Fördjupad förståelse för centrala PDT-relaterade teorier och modeller.

Fördjupad förståelse för sammansatta och komplexa psykiska tillstånd.

Fördjupad förståelse för skillnader i behandlingsmetod och förhållningssätt vid olika typer av komplexa psykiska tillstånd utifrån olika teoretiska förståelsemodeller.

Kursansvarig lärare

Gunnar Berggren (GB), adjunkt, leg. psykolog, leg psykoterapeut, psykoanalytiker (IPA)

Kurskrav:

Som allmänt kurskrav gäller **obligatorisk närvaro** och **aktivt deltagande**. Student som ej uppfyller närvarokravet på kurs, eller del av kurs, ges tillfälle att ta igen momentet vid nästkommande kurstillfälle.

Examination:

Kursen examineras i slutet av termin 5 genom en hemtentamen.

För studerande som inte blivit godkänd eller fått restuppgift vid det ordinarie provtillfället anordnas ytterligare prov i nära anslutning till det förra. Studerande som underkänts två gånger på delkurs har rätt att begära att annan examinator betygsätter kursen. Framställan härom kan göras till institutionsstyrelsen eller den tjänsteman styrelsen utser.

Ett slutligt betyg på kursen Psykodynamiska teorier och metoder inom PDT sker genom sammanvägning av samtliga delkursers betyg i slutet av utbildningen. Ett slutbetyg förutsätter godkänt i alla delkurser.

Betygskriterier

För att bli examinerad krävs uppfyllda kurskrav, se anvisningarna. En sjugradig betygsskala tillämpas på avsnittet Behandlingsmodeller för komplexa fall.

A – Utmärkt

Samtliga deluppgifter är besvarade på ett koncentrerat, synnerligen välskrivet sätt med klargörande och nyanserade teoretiska, kliniska aspekter exemplifierade. Reflekterande och behandlingsteoretiskt fokuserade resonemang är väl genomförda och uttömmande teoretiskt förankrade. Ställningstaganden är mycket väl motiverade. Adekvata litteraturreferenser ges.

B – Mycket bra

Samtliga deluppgifter är välskrivna med klargörande, nyanserade teoretiska och kliniska aspekter exemplifierade. Reflekterande och behandlingsteoretiskt fokuserade resonemang är väl genomförda och teoretiskt förankrade. Ställningstaganden är väl motiverade. Adekvata litteraturreferenser ges.

C – Bra

Samtliga deluppgifter är välskrivna med klargörande, nyanserade teoretiska och kliniska aspekter exemplifierade. Reflekterande och behandlingsteoretiskt fokuserade resonemang är något begränsade. Ställningstaganden är väl motiverade. Adekvata litteraturreferenser ges.

D – Tillfredsställande

Samtliga deluppgifter är välskrivna med teoretiska och kliniska aspekter exemplifierade. Reflekterande och behandlingsteoretiskt fokuserade resonemang är begränsade. Ställningstaganden är motiverade. Adekvata litteraturreferenser ges.

E – Tillräckligt

I deluppgifterna berörs teoretiska och kliniska aspekter, men kortfattat och outvecklat. Reflekterande och behandlingsteoretiskt fokuserade resonemang är otillräckliga. Ställningstaganden är motiverade. Adekvata litteraturreferenser ges.

Fx – Otillräckligt

Hemtentamensuppgifterna är delvis bristfälligt besvarade, tyder på vissa missförstånd, eller är outvecklade. Ställningstaganden är inte motiverade. (Åtgärd: restuppgift.)

F – Helt otillräckligt

Hela, eller väsentliga delar av, hemtentamensuppgifterna är ostrukturerat och bristfälligt besvarade, tyder på missförstånd, eller är outvecklade. Ställningstaganden är inte motiverade. (Åtgärd: hela uppgiften görs om.)

Plagiat, fusk och otillåtet samarbete

Som en del i ditt ansvar som student ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns både på Psykologiska institutionens och Stockholms universitets hemsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (gäller även enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Detta gäller även texter du själv skrivit tidigare (självplagiat). Till fusk räknas till exempel att ha med otillåtna hjälpmedel, som mobil, på prov. Att ha studiegrupper tillsammans är utvecklande och tidsbesparande, men när det kommer till examinationsuppgifter måste du vara noggrann med att arbeta själv (om inte annat tydligt anges) för att inte riskera att det ska räknas som otillåtet samarbete.

Litteratur

Termin 4, VT -21

Samtida Kleiniansk psykoterapi, 4 tillfällen

Feldman, M. (2007). Racker's Contribution to the Understanding of Countertransference Revisited. *Psychoanalytic Quarterly*, 76:779-793.

Grotstein, J.S. (2005). 'Projective transidentification': An extension of the concept of projective identification. *Int. J. Psycho-Anal.*, 86:1051-1069.

Likierman, M. (2006). Some questions about the divergences and similarities between kleinian and intersubjective approaches: Reply to commentaries. *Psychoanalytic Dialogues*, 16, 407-412.

Meltzer, D. (1981). The Kleinian Expansion of Freud's Metapsychology. *International Journal of Psychoanalysis*, 62: 177-185.

Ogden, T.H. (2004) The Analytic Third: Implications for Psychoanalytic Theory and Technique. *Psychoanalytic Quarterly*, 73:167-195.

Våpenstad, E.V. (2007). "Har du lest om meg?" Et moderne kleiniansk bidrag til den relasjonelle vendingen i psykoanalysen. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, vol 44, nummer 10: 1239-1248.

Waska, R. (2010). *The Modern Kleinian Approach to Psychoanalytic Technique: Clinical Illustrations*.
Plymouth UK: Jason Aronson.

29/4 (Gunnar Berggren)

Likierman, M. (2006)

Meltzer, D. (1981)

Våpenstad, E.V. (2007)

6/5 (Gunnar Berggren)

Feldman, M. (2007)

Waska, R. (2010) (Kap 1 & 2)

13/5 (Annika Hirdman Künstlicher)

Grotstein, J.S. (2005).

Waska, R. (2010). (Kap 6-7)

3/6 (Gunnar Berggren)

Ogden, T.H. (2004)

Waska, R. (2010). (Kap 3-5)

Termin 5, HT -22

2/9 Introduktion (Gunnar Berggren)

Patienter som kräver lång behandling (Stephan Hau)

Howard, K. I., Kopta, S. M., Krause, M. S., & Orlinsky, D. E. (1986). The dose-effect relationship in psychotherapy. *Am. Psychol.*, 41: 159-164.

Shedler, J., Mayman, M., & Manis, M. (1993). The illusion of mental health. *Am. Psychol.*, 48: 1117-1131.

9/9 Den undandragande patienten I (Gunnar Berggren)

Steiner, J. (1993). *Psychic retreats*. London/New York: Tavistock/Routledge (Finns digitalt på Universitetsbiblioteket.)

16/9 Den traumatiserade patienten (Stephan Hau)

Joseph Fernando (2012): Trauma and the Zero Process. Länk på nätet:

<http://www.mpi-mps.org/main/articles/fernando-trauma-zero-process.shtml>

23/9 Den undandragande patienten II (Gunnar Berggren)

Bleichmar, H.B. (1996). Some Subtypes Of Depression And Their Implications For Psychoanalytic Treatment. *Int. J. Psycho-Anal.*, 77:935-961.

Green, A. (1983). Den döda modern. I Matthis, I. (red) *Gräns och rörelse*. Stockholm: Natur och Kultur. s 92-127.

Klein, S. (1980). Autistic Phenomena in Neurotic Patients. *Int. J. Psycho-Anal.* 61: 395-402.

30/9 Den utåtagerande patienten I (Björn Philips)

Bateman, A. & Fonagy, P. (2013). Mentalization-Based Treatment. *Psychoanalytic Inquiry*, 33(6), 595-613.

Levy, K. N., Clarkin, J. F., Yeomans, F. E., Scott, L. N., Wasserman, R. H., & Kernberg, O. F. (2006). The mechanisms of change in the treatment of borderline personality disorder with transference focused psychotherapy. *Journal of clinical psychology*, 62(4), 481-501.

7/10 Uppsatsförberedande seminarium (tillhör kurs PSTP45) (Bo Vinnars)

14/10 Avslutning/separation (Gunnar Berggren)

Freud, S. (1915). Sorg och melankoli. I *Divan, Tidskrift för psykoanalys och kultur*, 1:97, s. 4-17. Eller Freud, S. *Samlade skrifter IX*, s. 215-229, Stockholm, Natur och Kultur, 2003. (Översättningen i Divan finns tillgänglig i Athena i augusti.)

Killingmo, B. & Gullestad, S. (2011). *Undertexten. Psykoanalytisk terapi i praktiken*. Stockholm: Liber. Kap 12.

Lemma, A. (2016). Working with endings. *Introduction to the Practice of Psychoanalytic Psychotherapy*. West Sussex: John Wiley & Sons. Kap 9. (Boken finns som e-bok på SU's bibl. – obs 2016 års upplaga)

28/10 Supportive-Expressive psykoterapi för komorbida personlighetssyndrom I (Bo Vinnars)

Vinnars, B. & Barber, J.P. (2008). Supportive-Expressive Psychotherapy för Comorbid Personality Disorders: A Case Study. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 64(2), 195-206.

Vinnars, B., Frydman Dixon, S. & Barber, J.P. (2013) Pragmatic Psychodynamic Psychotherapy-Bridging Contemporary Psychoanalytic Clinical Practice and Evidence-Based Psychodynamic Practice. *Psychoanalytic Inquiry: A Topical Journal for Mental Health Professionals*, 33:6, 567-583, DOI: [10.1080/07351690.2013.835159](https://doi.org/10.1080/07351690.2013.835159)

11/11 Den utåtagerande patienten II, "drop-outs" (Björn Philips)

Philips, B., Karlsson, R., Nygren, R., Rother-Schirren, A., & Werbart, A. (2017, November 27). Early Therapeutic Process Related to Dropout in Mentalization-Based Treatment With Dual Diagnosis Patients. *Psychoanalytic Psychology*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/pap0000170>

18/11 Komorbida personlighetssyndrom II. (Bo Vinnars)

Livesley, W.J. (2012). Moving Beyond Specialized Therapies for Borderline Personality Disorder: The importance of Integrated Domain-Focused Treatment. *Psychodynamic Psychiatry*, 40(1), 47-74.

Hemtenta läggs ut i Athena.

25/11 Affekter, anknytning och mentalisering vid komplex problematik I (Camilla von Below)

Duschinsky, R., Collver, J., & Carel, H. (2019). "Trust comes from a sense of feeling one's self understood by another mind": An interview with Peter Fonagy. *Psychoanalytic Psychology*, 36(3), 224-227. doi: 10.1037/pap0000244

Luxenberg, T., Spinazzola, J. & van der Kolk, B.A. (2001a). Complex trauma and disorders of extreme stress (DESNOS) diagnosis, del 1: Assessment. *Directions in Psychiatry*, 21(25), 373–394.

Luxenberg, T., Spinazzola, J., Hidalgo, J., Hunt, C. & van der Kolk, B.A. (2001b). Complex trauma and disorders of extreme stress (DESNOS) diagnosis, del 2: Treatment. *Directions in Psychiatry*, 21(26), 395–415.

Wennerberg, T. (2010). Vi är våra relationer. Om anknytning, trauma och dissociation. Stockholm: Natur och Kultur, kap 5-10.

2/12 Affekter, anknytning och mentalisering vid komplex problematik II (Camilla von Below)

Beebe, B. (2005). Faces-in-relation: Forms of intersubjectivity in an adult treatment of early trauma. I Beebe, Knoblauch, Rustin, Sorter: Forms of intersubjectivity in infant research and adult treatment. New York: Other Press. Sidorna 89-143.

Inlämning av hemtenta.

16/12 Examination "Behandlingsmodeller för komplexa fall". Evaluering.

Muntlig examinering av hemtentamen. Instruktioner meddelas senare.

13/1 Extra tillfälle för examination

Lärare

Gunnar Berggren – kursansvarig, leg psykolog, leg. psykoterapeut, adjunkt

Stephan Hau - leg. psykolog, leg. psykoterapeut, professor

Annika Hirdman Künstlicher, leg. psykolog, leg. psykoterapeut

Björn Philips - leg. psykolog, leg. psykoterapeut, universitetslektor

Bo Vinnars – leg. psykolog, leg. psykoterapeut, universitetslektor

Camilla von Below - leg. psykolog, leg. psykoterapeut, vik. universitetslektor

Gunnar Berggren

gunnar.berggren@psychology.su.se